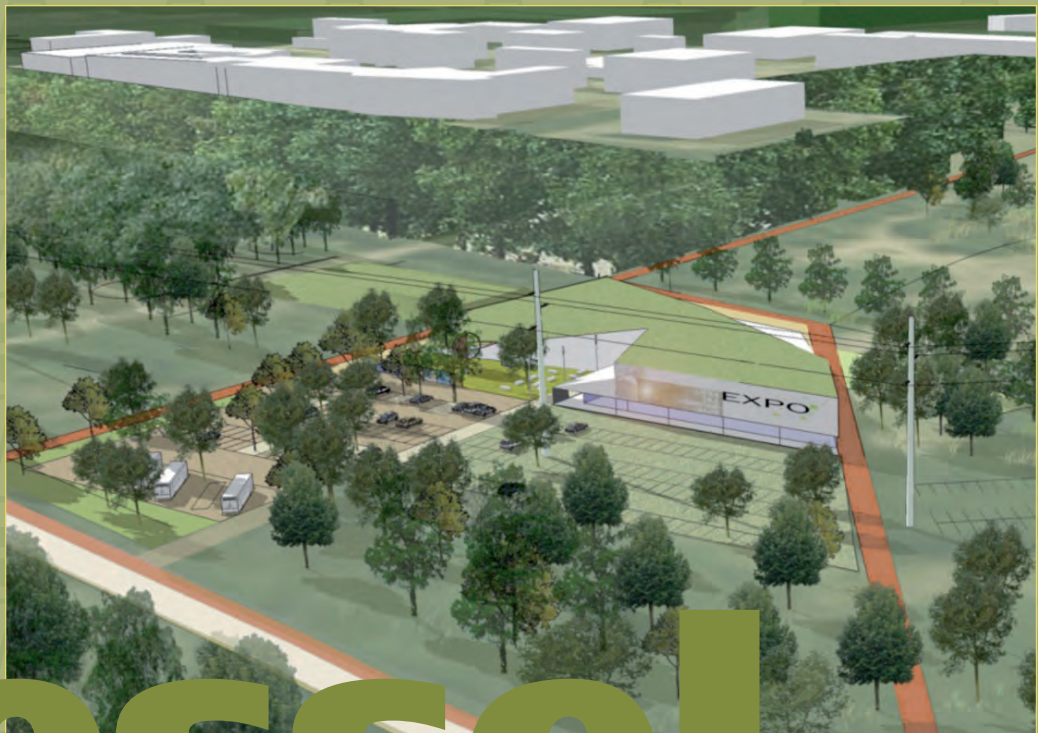


Een communicatiecentrum als onderdeel van het geïntegreerd bergingsproject in Dessel

Samen maken we het mogelijk



Dessel

Het **communicatiecentrum** in **Dessel**

Het communicatiecentrum in het Geïntegreerd Project Oppervlakteberging

In 2006 zette de federale regering het licht op groen voor de berging van laag- en middelactief kortlevend afval (categorie A-afval) in Dessel. NIRAS, de nationale instelling die het Belgisch radioactief afval beheert, werkt het project verder uit, in samenspraak met de partnerschappen STORA in Dessel en MONA in Mol.

De regeringsbeslissing kwam er dankzij de jarenlange inzet van vele Desselse en Molse vrijwilligers. In de partnerschappen, een samenwerking tussen NIRAS en de gemeentes Dessel en Mol, werd onderzocht aan welke voorwaarden de berging moest voldoen. Zo werd een veilige en maatschappelijk aanvaarde bergingsoplossing uitgewerkt. Dit vormt de basis voor het geïntegreerd project van oppervlakteberging. Dit project staat niet alleen voor een veilige berging van radioactief afval van categorie A, maar ook voor verschillende andere deelprojecten die een positieve impact zullen hebben op de werkgelegenheid, de welvaart en het welzijn in de regio.

Het communicatiecentrum vormt een onderdeel van dit geïntegreerd project en is een voorwaarde die Dessel gesteld heeft om de bergingsinstallatie te aanvaarden. Deze brochure is de **samenvatting van een voorstudie** waarin de ideeën van STORA voor het communicatiecentrum verder geconcretiseerd werden. **Het gaat om een geheel van voorstellen die nu in verder overleg met alle betrokkenen in detail uitgewerkt zullen worden.**

Waarom een communicatiecentrum?

De nucleaire activiteiten in België zijn van bij hun begin grotendeels geconcentreerd in de Kempense gemeenten Dessel, Mol en Geel. Bij de inwoners van die gemeenten bestaat een grote behoefte aan meer informatie over die activiteiten. Dat komt in eerste instantie voort uit een bezorgdheid om veiligheid. De bevolking wenst dat de sector werk maakt van meer en betere informatie en dat hij inspanningen doet om een vertrouwensrelatie met de inwoners tot stand te brengen. Het communicatiecentrum zal alle mogelijkheden bieden om aan deze noden te voldoen. Zo zal het o.a. alle informatie over het geïntegreerd bergingsproject op een open, toegankelijke, aantrekkelijke manier brengen, zowel voor de inwoners uit de omgeving als voor andere geïnteresseerden.

Aangezien de concentratie van nucleaire activiteiten in Dessel, Mol en Geel sinds meer dan een halve eeuw een uniek gegeven is, kan dit benut worden in de toeristische uitbouw van de regio. Het communicatiecentrum zal zich daarom ook richten tot een ruim en gediversifieerd publiek van buiten de streek. Dat zal vooral gebeuren met een attractief themapark, dat deel uitmaakt van het communicatiecentrum.

De infrastructuur van het communicatiecentrum zal flexibel opgevat worden, zodat delen ervan ook gebruikt kunnen worden voor initiatieven vanuit de bevolking van Dessel en omgeving.

Waar komt het communicatiecentrum?

De inplanting van het communicatiecentrum is voorzien op een terrein binnen de nucleaire zone in Dessel, ter hoogte van de aansluiting van de Gravenstraat met de Kastelsedijk. Het terrein ligt in de nabijheid van de toekomstige bergingsinstallatie, niet ver van de kern van Dessel.



De nucleaire zone van Dessel, met het terrein voor het communicatiecentrum en rechtsboven op de foto de kern van Dessel.



Het laag- en middelactief kortlevend afval zal veilig geborgen worden in twee modules van ongeveer 20 meter hoog, die samen een oppervlakte van ongeveer 160 m x 950 m in beslag nemen (gesimuleerd op de foto). Het terrein voor het communicatiecentrum ligt op wandelafstand van de toekomstige bergingsinstallaties.

Een brede waaier aan diensten en functies

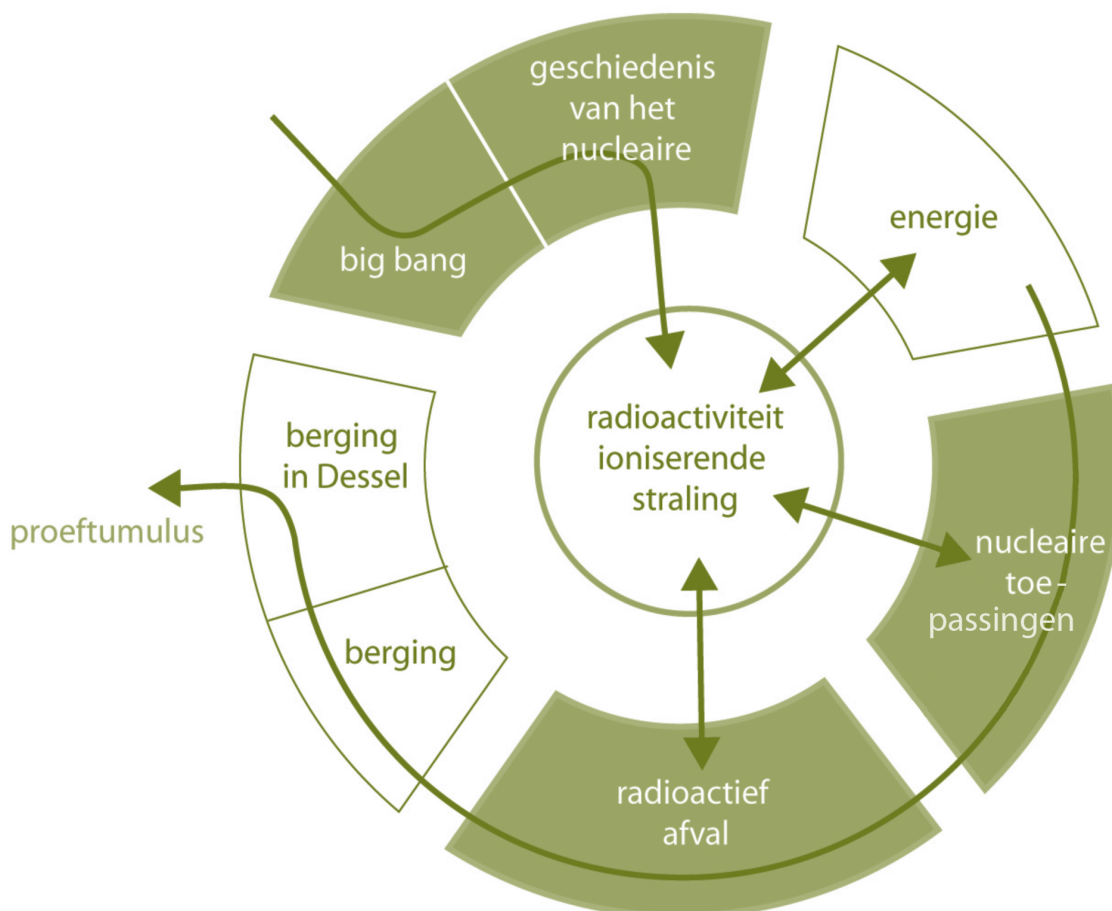
Het communicatiecentrum zal drie componenten bevatten, die complementair zijn en fysiek geïntegreerd zullen worden: een contact- en onthaalcentrum, een themapark en een digitaal en interactief netwerk. Samen bieden ze een brede waaier aan diensten en functies.

Contact- en onthaalcentrum

Het contact- en onthaalcentrum zal het aanspreekpunt zijn voor alle nucleaire aangelegenheden. Hier zal aan de bezoekers adequate, objectieve informatie worden verstrekt, zowel over de nucleaire activiteiten als over veiligheidsplannen, meetresultaten, transporten enzovoort. Alle nucleaire actoren stellen er zichzelf voor. Een ombudsdienst ontvangt en behandelt alle vragen, voorstellen en klachten van de bevolking. Een uitgebreide mediatheek bevat ge vulgariseerde publicaties en multimedia over het nucleaire en verschaft toegang tot virtuele wetenschappelijke bibliotheken. Ook alle plaatselijke diensten die verband houden met het nucleaire worden in dit centrum gehuisvest. Daarnaast zal het contact- en onthaalcentrum ook een actief communicatieprogramma opzetten. Een polyvalente zaal is beschikbaar voor lezingen, congressen, debatten, ... Deze zaal zal eveneens opengesteld worden voor activiteiten vanuit de lokale gemeenschap.

Themapark

Het themapark zal op een attractieve manier informatie verstrekken over het beheer van radioactief afval en zijn context. Het themapark richt zich tot een ruim en gediversifieerd publiek van ondermeer schoolgroepen, gezinnen en allerlei groeperingen. Ook verenigingen en bedrijven zullen er terechtkunnen.

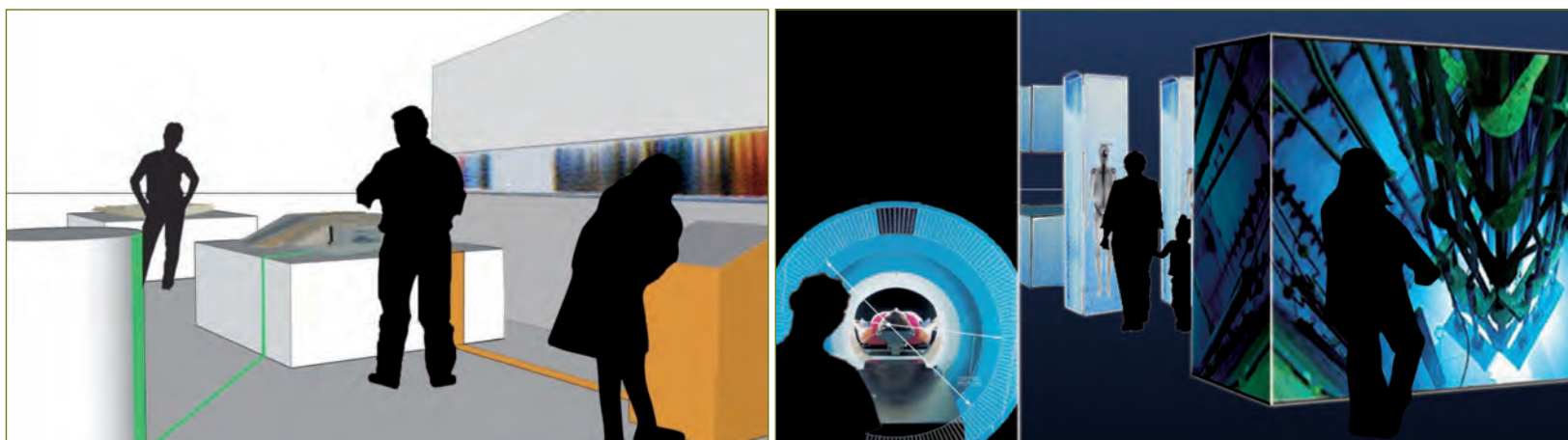


Het themapark zal bestaan uit een doerimte met een honderdtal interactieve opstellingen, jaarlijkse tijdelijke tentoonstellingen, een wetenschapstheater en lokalen voor workshops.

Naast het educatieve aspect is ook ontspanning belangrijk in het themapark: het plezier van het ontdekken staat voorop. Het themapark zal daarvoor gebruikmaken van de nieuwste technieken, interactieve opstellingen en ervaringsgerichte onderdelen, technische hoogstandjes en spitstechnologie.

In het themapark worden kennis, concepten en gangbare praktijken voorgesteld, geen studies of ontwikkelingen waardoor het themapark snel zou kunnen verouderen of waardoor het als tendentiefus of promotioneel ervaren zou kunnen worden.

Het themapark wordt voorzien op circa 40.000 bezoekers per jaar.



In het themapark wordt de bezoeker ingewijd in de wereld van het beheer van radioactief afval en zijn context. Ook het bergingsproject in Dessel komt uitgebreid aan bod.

Digitaal en interactief netwerk

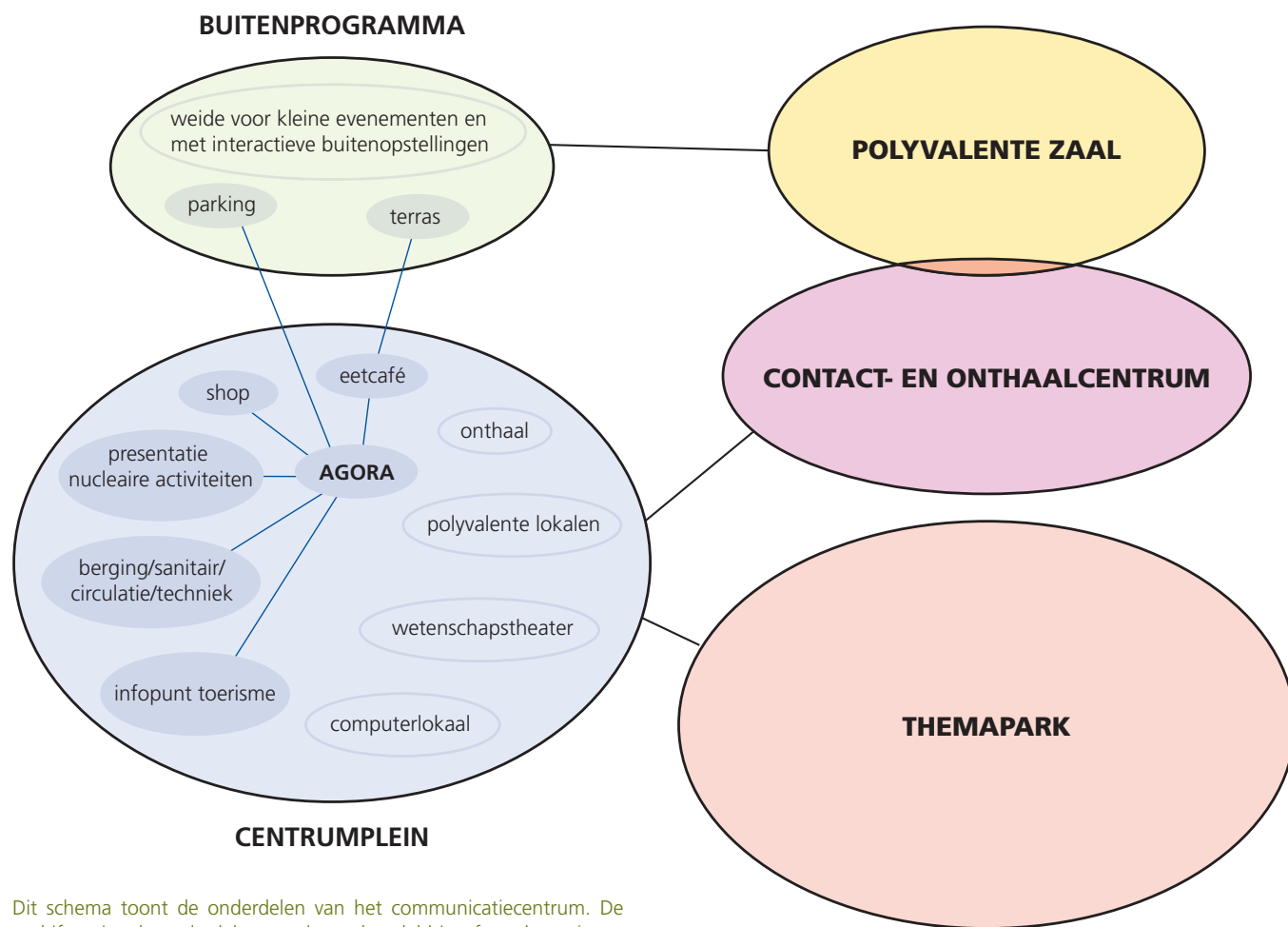
Een digitaal en interactief netwerk zal op een eigentijdse manier een bijkomend antwoord geven op de nood aan meer vertrouwenwekkende informatie, dialoog en transparantie van en met de nucleaire sector. Door de informatie op dit netwerk krijgen de inwoners via tv en een website de mogelijkheid om een antwoord te zoeken op hun vragen en om hun opmerkingen door te geven, zonder zich naar het contactcentrum te moeten begeven. De nucleaire bedrijven kunnen via het netwerk de vragen beantwoorden en hun oproepen en mededelingen overbrengen naar de bevolking. Op het netwerk zal ook uitgebreide maar toegankelijke informatie voorhanden zijn over de nucleaire activiteiten en bedrijven uit de regio, en over preventie- en veiligheidsmaatregelen. Het netwerk zal ook gebruikt kunnen worden voor initiatieven vanuit de lokale gemeenschap, bijvoorbeeld voor gemeente-tv of zogenaamde gemeenschapstelevisie.



Enkele leden van STORA hebben zelf uitgeprobeerd hoe een digitaal en interactief netwerk ook gebruikt kan worden voor televisie van en voor de bevolking.

Multifunctionele voorzieningen gebundeld op een centrumplein

Heel wat voorzieningen in het communicatiecentrum zijn multifunctioneel: een ontvangstbalie, zowel voor het contact- en onthaalcentrum als voor het themapark, een polyvalente zaal voor diverse doeleinden, kleinere lokalen voor workshops, vergaderingen en ontvangst van groepen, een horecagelegenheid enz. Dit soort voorzieningen zal worden samengebracht op een (overdekt) centrumplein.



Dit schema toont de onderdelen van het communicatiecentrum. De multifunctionele onderdelen worden gebundeld in of rond een (overdekt) centrumplein.

Agora

De agora is de centrale toegangsruimte tot het communicatiecentrum. Daar is het onthaal, met kassa en ticketing voor het themapark en een eerste aanspreekpunt van het contact- en onthaalcentrum. In de agora bevinden zich ook een wacht- en picknickruimte, een vestiaire en lockers. Op piekmomenten kan de agora dienstdoen als uitbreiding van het eetcafé of als foyer bij de polyvalente zaal.

Presentatieruimte over nucleaire activiteiten in de regio

In of aansluitend op de agora zal zich een presentatieruimte bevinden waar de nucleaire geschiedenis van de regio en de huidige nucleaire bedrijven uit de regio voorgesteld worden.

Infopunt toerisme

Het infopunt toerisme bestaat uit een interactieve opstelling met regionale, toeristische informatie.

Eetcafé

Er zal een horecazaak ingericht worden als cafetaria bij het contact- en onthaalcentrum en als lunchgelegenheid voor bezoekers van het themapark. Deze zaak zal ook autonoom kunnen functioneren, buiten de normale openingsuren van het contact- en onthaalcentrum en het themapark. Zij zal beschikken over een buitenterras.

Shop

Aansluitend op de agora en het themapark komt een kleine winkel met gadgets, didactisch materiaal, populairwetenschappelijke literatuur enz.

Duurzame, representatieve architectuur

De architectuur van het communicatiecentrum en de inrichting van de omgeving zullen ook belangrijke boodschappen aan de bezoekers meegeven – over de zorg voor het milieu en de omgeving, en over de zorgzaamheid tegenover de gemeenschap. De keuze voor duurzame, kwaliteitsvolle architectuur is daarom niet gratis, maar onderstreept visie en engagement.

Het vereist een groot inlevingsvermogen, veel verbeeldingskracht en technische knowhow van de architect om deze visie te vertalen in een representatief gebouw. Daarom zou een architectuurwedstrijd georganiseerd worden.

Er zou geopteerd worden voor een uiterst energiezuinig gebouw, of zelfs een passief gebouw.



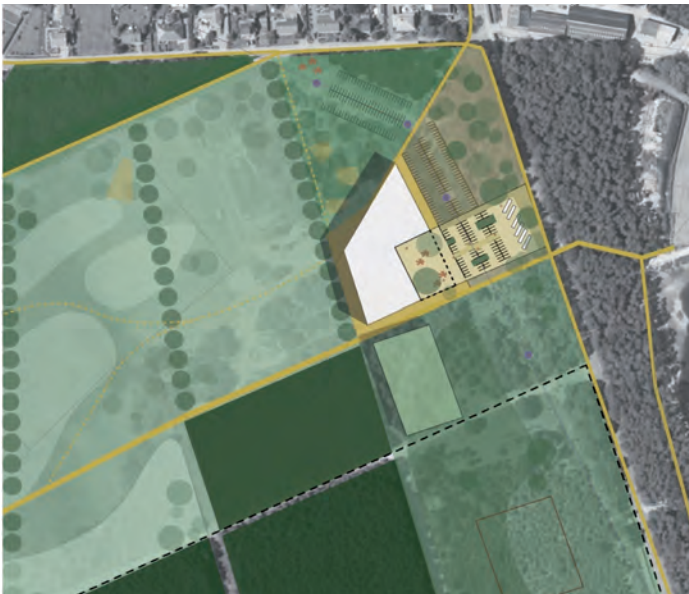
Referentiebeelden voor de architectuur van het communicatiecentrum.

Een aantrekkelijke buitenomgeving

Om van het communicatiecentrum een aantrekkingspunt te maken, zal ook de buitenomgeving op een attractieve, functionele wijze ingericht worden. Een verzorgde omgeving maakt niet alleen de site aantrekkelijk, maar komt ook de inwoners van de omgeving ten goede. De inplanting moet passen in deze groene buurt, die een rijke fauna en flora heeft.

Vóór het communicatiecentrum komt een aantrekkelijk voorplein. Aan de noordwestzijde van het communicatiecentrum bevinden zich een terras en een picknickweide. In deze weide komen enkele interactieve buitenopstellingen. Aansluitend daarop komt een weide voor kleine evenementen. De picknickweide kan ook dienst doen als buitenruimte bij de polyvalente zaal, bijvoorbeeld bij een grote receptie.

Tussen de Gravenstraat en het voorplein zou een eerste parkeerterrein worden aangelegd. Deze parkeergelegenheid is uitbreidbaar met een tweede zone ten noorden daarvan, die halfverhard is. Als deze tweede zone niet gebruikt wordt, gaat ze op in de groene rand langs de Gravenstraat. Bij piekmomenten zou zelfs een derde zone beschikbaar zijn.



Indicatief inrichtingsplan van de buitenomgeving.



Referentiebeelden voor de buiteninrichting van het communicatiecentrum.

Bezoek aan de bergingsinstallaties

Er zal op een open manier over de bergingswerken gecommuniceerd worden. Dit houdt onder meer in dat men de installaties kan bezichtigen. Dat zal gebeuren via een wandelpad vanuit het communicatiecentrum tot vlak bij de eerste bergingsmodule, waar informatiepanelen over het bergingsconcept en de werkzaamheden komen. Het wandelpad is toegankelijk voor iedereen. Onder begeleiding zal men mettertijd ook de bergingsinstallaties kunnen bezoeken.

Tracé voor het pad van het communicatiecentrum naar de bergingsinstallaties.



Uitbreiding tot recreatieve leerroute

Het wandelpad zal tot aan het jaagpad langs het kanaal doorgetrokken worden. Daardoor zal een lus van 4,5 kilometer rond de nucleaire site ontstaan voor wandelaars en fietsers.

Het gedeelte ten noorden van Belgoproces zal worden ingericht als natuurleerpad, met informatiepanelen over de fauna en flora van dit gevarieerde stukje natuur. Meer naar het westen, waar het pad een haakse bocht naar het zuiden maakt, zou eventueel een panoramatorien komen. De toren zou vrij toegankelijk zijn en zicht bieden op de bergingsinstallaties en de omgeving. De toren zou meteen ook een baken kunnen zijn op het snijpunt van twee zichtassen: vanaf de Gravenstraat langs het natuurleerpad en vanaf de Kastelsedijk langs de Zandbergen.

Wanneer in de toekomst de exploitatie van de zandontginning ten oosten van de Gravenstraat afloopt, kan langs de oevers van de plas een route voor wandelaars en fietsers aangelegd worden. Deze zou de lus tot aan het communicatiecentrum op een aantrekkelijke manier vervolledigen.



Door het pad door te trekken naar het kanaal, zou een aantrekkelijke lus voor wandelaars en fietsers ontstaan.

Tijdpad

De studies voor de oprichting en exploitatie van het communicatiecentrum zijn gestart. De opening van het centrum is voorzien in 2016. Aangezien het om een omvangrijk en complex project gaat, zijn de studies opgesplitst in deelprojecten.

Met sommige onderdelen wordt best nog gewacht, om te vermijden dat beslissingen achterhaald zouden zijn tegen het moment van de realisatie. Zo is het bijvoorbeeld onzinnig om nu al keuzes voor bepaalde multimedia of interactieve toepassingen te maken, aangezien de technische mogelijkheden razendsnel evolueren. Andere onderdelen kunnen pas gerealiseerd worden nadat bepaalde mijlpalen gehaald zijn: goedkeuring van een ruimtelijk uitvoeringsplan (ten vroegste eind 2011), bouwvergunning (ten vroegste in 2012), ...

Aangezien de slaagkansen voor het contact- en onthaalcentrum in belangrijke mate afhankelijk zijn van de bereidheid van de nucleaire organisaties uit de streek om eraan mee te werken, is het van belang om nu al te werken aan een draagvlak voor het communicatiecentrum binnen deze sector.

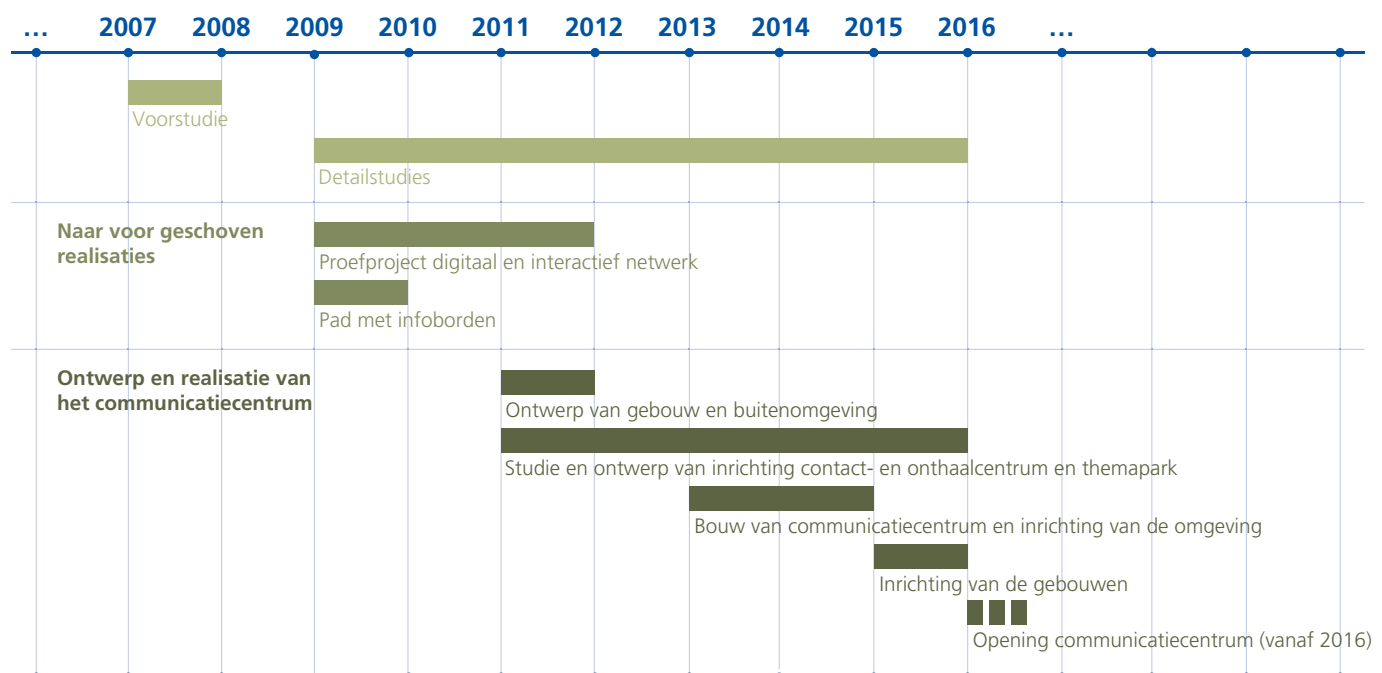
Hoewel het communicatiecentrum ten vroegste in 2016 de deuren kan openen, zal er toch reeds vroeger gewerkt worden aan degelijke communicatie over het geïntegreerd bergingsproject. Dat zal gebeuren door enkele realisaties naar voor te schuiven.

Proefproject digitaal en interactief netwerk

Eind 2009 wordt gestart met een proefproject voor het interactief en digitaal netwerk. De inhoud zal worden gemaakt door een productiehuis – in opdracht van NIRAS en in samenspraak met STORA en MONA – en door een vrijwilligersgroep die hiervoor opgeleid zal worden. Het proefproject zal de technische, organisatorische en communicatieve werking en haalbaarheid van het digitaal en interactief netwerk testen. Het zal ook dienen als communicatiemiddel om de bevolking laagdrempelige informatie te verstrekken over het geïntegreerd bergingsproject. De resultaten zullen te zien zijn via digitale televisie en op een website.

Pad met informatieborden

Op korte termijn zal ook een pad met informatieborden aangelegd worden tot bij de plaats waar de bergingsinstallaties komen. Het pad volgt het tracé van de toekomstige route om vanuit het communicatiecentrum de bergingsinstallaties te bezoeken.



Het geïntegreerd project van oppervlakteberging in Dessel voor het Belgisch laag- en middelactief, kortlevend afval

Op 23 juni 2006 besliste de federale ministerraad dat het laag- en middelactief kortlevend afval (kortweg categorie A-afval) in een oppervlaktebergingsinstallatie geborgen kan worden op het grondgebied van de gemeente Dessel. Deze beslissing was mogelijk doordat twee buurgemeenten, Dessel en Mol, zich bereid hadden verklaard onder welbepaalde voorwaarden een bergingsinstallatie op hun grondgebied te aanvaarden.

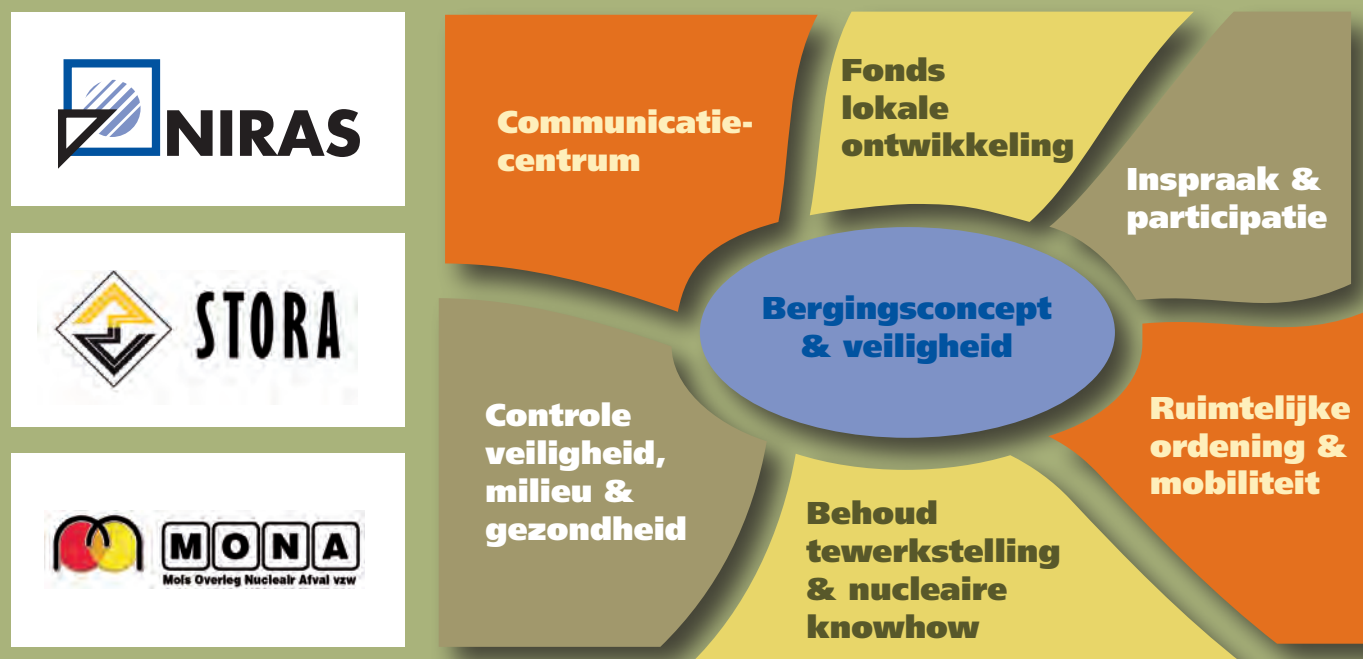
Van studies tot lokaal gedragen project

Met deze beslissing werd een jarenlange zoektocht naar een veilige en maatschappelijk aanvaardbare oplossing voor het langetermijnbeheer van het categorie A-afval beëindigd. Na een reeks verkennende studies was het de beslissing van de ministerraad van 1998 die voor een doorbraak zorgde in het dossier. Deze beslissing maakte het immers mogelijk om een nieuwe participatiemethodologie in te voeren, gebaseerd op het principe dat de lokale bevolking zelf mee moest kunnen beslissen onder welke voorwaarden (technisch en maatschappelijk) zij een bergingsinstallatie kon aanvaarden. Via de oprichting van lokale partnerschappen, samenwerkingsverbanden tussen NIRAS en de gemeenten waar het onderzoek plaatsvond, kregen de vertegenwoordigers van de lokale gemeenschap een echte stem in de uitwerking van het project. De mogelijke integratie van het project in de lokale leefomgeving speelde daarbij een centrale rol. De partnerschappen werden zodanig georganiseerd dat ze kunnen functioneren als open en onafhankelijke discussie- en werk-

platformen. Alle belanghebbende lokale actoren (politieke, maatschappelijke en economische) zijn in de partnerschappen vertegenwoordigd.

Uitwerking in samenspraak

De beslissing van juni 2006 was mogelijk dankzij acht jaar intensief overleg waarbij de lokale haalbaarheid van het project werd nagegaan en waarbij werd onderzocht aan welke voorwaarden het project moest voldoen. De resultaten van die studies vormden de basis van het 'Geïntegreerd Project Oppervlakteberging in Dessel'. Dit wordt nu verder uitgewerkt door NIRAS, in samenspraak met de partnerschappen STORA in Dessel en MONA in Mol. Het geïntegreerde project staat niet alleen voor een veilige berging van categorie A-afval, maar ook voor verschillende andere projecten die een positieve impact zullen hebben op de werkgelegenheid, de welvaart en het welzijn in de regio. Alle aspecten van het project worden momenteel in detailstudies verfijnd: veiligheid, technische, financiële en juridische elementen, veiligheids- en milieueffectenrapporten, de aanvraag van de nodige vergunningen, enz. Ook de maatregelen die bij de lokale leefgemeenschap voor een sociale, economische en culturele meerwaarde op korte, middellange en lange termijn moeten zorgen, worden verder uitgewerkt, waaronder het communicatiecentrum.





NIRAS

NIRAS

Kunstlaan 14

1210 Brussel

Tel. 02 212 10 11

Fax 02 218 51 65

www.niras.be